

STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMO CENTRAS

**EUROPOS HUMANITARINIO UNIVERSITETO
PASAULIO POLITIKA IR EKONOMIKA
KETINAMOS VYKDYTI STUDIJŲ PROGRAMOS
VERTINIMO IŠVADOS**

Grupės vadovas: Doc. dr. Inga Vinogradnaitė

Grupės nariai: Doc. dr. Aušrytė Rastėnienė
Prof. dr. Irmina Matonytė
Brigita Miseliūnaitė (studentų atstovė)

Vilnius
2018

DUOMENYS APIE ĮVERTINTĄ PROGRAMĄ

Studijų programos pavadinimas	Pasaulio politika ir ekonomika
Studijų kryptių grupė	Socialiniai mokslai
Studijų kryptis	Politikos mokslai
Studijų programos rūšis	Universitetinės studijos
Studijų pakopa	Pirmoji pakopa
Studijų forma ir trukmė (metais)	Nuolatinės – 4 m., iššęstinės – 5 m.
Studijų programos apimtis (kreditais)	240 ECTS
Suteikiamas kvalifikacinis laipsnis ir (ar) kvalifikacija	Socialinių mokslų bakalauras

TURINYS

I. ĮŽANGA	4
II. PROGRAMOS ANALIZĖ	4
2.1. Programos tikslai ir studijų rezultatai	4
2.2. Programos sandara.....	6
2.3. Personalias	8
2.4. Materialieji ištekliai.....	10
2.5. Studijų eiga ir jos vertinimas	11
2.6. Programos vadyba	12
III. REKOMENDACIJOS	13
IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS.....	14

I. IŽANGA

Ketinamos vykdyti universitetinių studijų pirmosios pakopos jungtinę programą *Pasaulio politika ir ekonomika* (toliau – Programa), kurią numato įgyvendinti Europos humanitarinis universitetas (toliau – Universitetas), vertino Studijų kokybės vertinimo centro (toliau – SKVC) sudaryta ekspertų grupė. Išorinio vertinimo tikslas – atlikti studijų programos ir jos vykdymo kokybės analizę bei pateikti rekomendacijas studijų programai tobulinti. Vertinant Programą buvo remiamasi Universiteto pateiktu ketinamos vykdyti studijų programos aprašu ir 2018 m. spalio 31 d. vykusio ekspertų vizito į Universitetą rezultatais.

Išorinį vertinimą ekspertų grupė pradėjo nuo ketinamos vykdyti studijų programos aprašo ir jo priedų nagrinėjimo. Programą vertinant buvo vadovautasi universitetines studijas reglamentuojančiais įstatymais ir kitais normatyviniais teisės aktais, tokiais kaip *Ketinamos vykdyti studijų programos aprašo rengimo, jos išorinio vertinimo ir akreditavimo metodika* (toliau – Metodika) (patvirtinta Studijų kokybės vertinimo centro direktoriaus 2011 m. lapkričio 28 d. įsakymu Nr. 1-01-157, aktuali redakcija nuo 2016 m. rugsėjo 1 d.), *Politikos mokslų studijų krypties aprašas* (patvirtina Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos 2015 m. liepos 23 d. įsakymu Nr. V-828), *Bendraisiais studijų vykdymo reikalavimais* (patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2016 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. V-1168) ir kitais išoriniam vertinimui reikalingais dokumentais.

2018 m. spalio 31 d. vyko ekspertų grupės vizitas į Universitetą, kur ekspertai susitiko su Universiteto administracija, Programos aprašo rengėjais, numatomais Programos dėstytojais, socialiniais partneriais, susipažino su Universiteto materialine baze (auditorijomis, biblioteka, kompiuterinėmis klasėmis). Vizito pabaigoje Universiteto atstovai buvo supažindinti su bendraisiais ekspertų grupės pastebėjimais ir apibendrinimais.

II. PROGRAMOS ANALIZĖ

2.1. Programos tikslai ir studijų rezultatai

Programos poreikis Baltarusijos rinkai yra pagrįstas, ir tai atspindėta programos apraše: „*Lygiagrečiai programos pridėtinė vertė būtų rengimas naujos kartos specialistų, galinčių Baltarusijos užsienio politiką ir nacionalinę ekonomiką vystyti naujomis kryptimis, remiantis bendromis ES demokratinėmis bei plėtros vertybėmis ir kartu suteikiant žinių ekonomikos ir politiniais klausimais*”(5 p). Be to, aiškiai teigiama, kad EHU yra orientuotas į Baltarusiją (“...EHU, universitetu orientuotu į Baltarusiją”...(6 psl.)), jame daugiausia studijuoja Baltarusijos piliečiai. Reikšminga EHU studentų dalis, baigusi studijas, grįžta namo. Programos apraše taip pat yra pateikti argumentai, pagrįsti ES strateginiuose dokumentuose pristatoma poreikio turėti Rytų partnerystės šalis išmanančius ir jose veikti galinčius specialistus analize bei Baltarusijos švietimo rinkos (pasiūlos aspekto) analize, kurie leidžia teigti, kad Programa parengta įvertinant jos poreikį iš absolventų karjeros galimybių perspektyvos.

Palyginti su kitomis Lietuvoje esančiomis programomis (Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto vykdomos politikos mokslų programos) Pasaulio politikos ir ekonomikos programa išsiskiria tuo, kad yra jungtinė dviejų universitetų programa (VDU ir EHU). 2017 m. kovo 31 d. EHU ir VDU pasirašė bendradarbiavimo sutartį dėl jungtinės studijų programos, kurioje yra susitarta dėl programos tikslų, apimties ir reikalavimų, kreditų ir pažymių perkėlimo, bendradarbiavimo organizuojant studijas. Sutartimi taip pat numatoma, kad „studentams, sėkmingai išklausiusiems studijų Programos plane numatytus studijų dalykus abiejuose Universitetuose ir apgynus bakalauro baigiamąjį darbą abi Šalys suteikia socialinių mokslų bakalauro diplomus ir jo priedėlius“ ir kad „baigusiesiems studijas studentams bus suteikiami Vytauto Didžiojo universiteto ir Europos humanitarinio universiteto socialinių mokslų bakalauro laipsnio diplomai“. Numatomas Programos organizavimas atitinka „Bendrujų studijų vykdymo reikalavimų aprašo“ 17 punkto nuostatas.

Regiono mastu ši programa yra vertinga tiek, kiek prisideda prie demokratinių procesų aktyvinimo Baltarusijoje, be to, jos piliečiams suteikiama galimybė mokytis rusų kalba ir palaiapsniui pereiti į studijas anglų kalba. Tokios galimybės jiems nesuteikia kiti Lietuvos universitetai.

Programos apraše pateikti du programos tikslo variantai. Pirmasis tikslas: „Šios jungtinės programos tikslas – parengti kvalifikuotus absolventus su dviguba specializacija Politikos ir ekonomikos kryptyse kaip specialistus, turinčius integruotą supratimą apie šių disciplinų pagrindus ir apie jų tarpdisciplininius ryšius, leidžiantį absolventams sėkmingai integruotis į besikeičiančius politinius ir ekonominius, pasaulinius ir vietinius kontekstus Europoje, Lietuvoje, Baltarusijoje ir kitose šalyse (p. 8).

Antrasis kiek skirtingai perfrazuojamas pateikiamas keliose vietose: “Pasaulio politikos ir ekonomikos programos tikslas yra parengti aukštos kvalifikacijos profesionalius analitikus, gebančius teoriškai apibrėžti ir paaiškinti, kompetentingai analizuoti, vertinti ir viešai pristatyti socialinius, ekonominius ir politinius procesus plačiame kontekste.” (p.10); “Parengti aukštos kvalifikacijos profesionalius analitikus, sugebančius kompetentingai analizuoti, vertinti ir viešai pristatyti socialinius, ekonominius ir politinius procesus plačiu kontekstu, teoriškai apibrėžti ir paaiškinti politinius reiškinius, įvertinti ekonominę padėtį šalyse ir Europos Sąjungos bei tarptautinių organizacijų veiklą, taip pat savarankiškai atlikti tyrimus, organizuoti ir įgyvendinti praktinius ir taikomuosius projektus.” (p.11 – lentelėje).

Kalbant su programos aprašo rengėjais pastabas dėl tikslo rengėjai aiškino blogu vertimu ir tuo, kad neturėjo galimybių patikrinti vertimo kokybės. Pirmasis tikslo variantas anglų k. buvo „purpose“, o antrasis „aims“, kuris detalizuoja pirmąjį.

Tačiau pirmasis tikslo variantas nurodo, kad programa pretenduoja „parengti kvalifikuotus absolventus su dviguba specializacija Politikos ir ekonomikos kryptyse kaip specialistus, turinčius integruotą supratimą apie šių disciplinų pagrindus. Disciplinų pagrindus turintys absolventai negali būti vadinami aukštos kvalifikacijos analitikais, kaip yra nurodoma vėliau. Todėl programos rengėjams vertėtų išgryninti tikslo formuluotę.

Formaliai deklaruoti Programos tikslai atitinka studijų rūšį, pakopą ir kvalifikacinį lygį; tikslas dera su EHU misija, tikslais ir strategija.

Programos kai kurie rezultatai yra labai bendri ir logiškai nenuoseklūs, kaip pvz., „turėti pagrindines žinias ir gebėti taikyti tyrimo metodikas“; “gebėti atlikti elementarią praktinę ir (arba) analitinę veiklą valstybės tarnyboje, valstybinėse ir privačiose įmonėse, įstaigose ar organizacijose ar tarptautinėse organizacijose“; “gebėti išreikšti mintis laisvai ir įtikinamai žodžiu ir raštu lietuvių kalba bei bent viena užsienio kalba, efektyviai bendrauti profesinėje aplinkoje ir bendruomenėje”. Pastarasis rezultatas nesuprantamas, nes baltarusiui studentui lietuvių k. jau yra užsienio kalba, juo labiau, kad yra ir rezultatas, kuriame akcentuojama valstybinė kalba: “gebėti tinkamai bendrauti valstybine kalba raštu ir žodžiu profesionalioje aplinkoje ir bendrauti su žmonėmis, kurie nėra profesionalūs šios srities ekspertai”, o sutartis numato, kad „programos kalba – anglų, taip pat gali būti naudojamos ir kitos kalbos“.

Programos rengėjai gebėjimus, kuriuose nurodomas gebėjimas bendrauti valstybine kalba bei lietuvių k. ir bent viena užsienio kalba aiškino, kaip vertimo nesusipratimą.

Visumoje, studijų rezultatai atitinka programos pavadinimą. Tuo galima buvo įsitikinti ir bendraujant su socialiniais partneriais, kurie iš programos studentų ir absolventų tikisi gebėjimų administruoti, savarankiškumo vykdant tyrimus, išmanyti kiekybinius ir kokybinius socialinių tyrimų metodus, suprasti globalias problemas, suprasti politinių ir ekonominių veiksnių sąryšius.

Apraše pateikiamas programos turinys atspindi abiejų – politikos ir ekonomikos- kryptių studijas, vis dėlto dominuoja politologija. Ekonomikos dalykai ir jų kreditais kiekis yra

pakankamas suteikti ekonomikos žinių, taip pat yra abi kryptis integruojantys dalykai: Įvadas į tarptautinę politinę ekonomiką ir Viešieji finansai.

Tačiau programos apraše yra neatitikimų: 8 p., kaip, beje, ir programos lentelėje, rašoma, kad studentai klausys Pasaulines sistemas, Institucijas ir ideologijas, Viešąją politiką (dalykų lentelėje yra Viešosios politikos procesas), kurių tinklelyje nėra. Tokios pat klaidos kartojasi nurodant lentelėje programos rezultatus ir mokomuosius dalykus (nurodomi nesantys dalykai Įvadas į Politinę filosofiją, Geopolitika; Šiuolaikinės ideologijos); nuolatinių studijų tinklelyje yra dalykas Įvadas į tarptautinę politinę ekonomiką ir Viešieji finansai, tačiau jų nėra išstestinių studijų tinklelyje, o Integraciniai ekonominiai santykiai nenurodyti nuolatinių studijų tinklelyje (6 priedas). Pokalbio metu su rengėjais paaiškėjo, kad tai apmaudžios teksto vertimo ir dokumentų derinimo klaidos.

Papildomai paprašius patikslinti informaciją, klaidos buvo ištaisytos.

Apibendrinant, programos pavadinimas, rezultatai ir turinys iš esmės dera tarpusavyje. Plačiau apie Programos sandarą kalbama šių išvadų 2.2. skyriuje „Programos sandara“.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Stiprybės

- Programa reikalinga Lietuvos Rytų kaimynystės ūkio plėtrai ir demokratizacijai.
- Programa kelią tikslą rengti specialistus, turinčius integruotą politikos mokslų ir ekonomikos pagrindų supratimą, tam pasitelkiant dviejų Lietuvos universitetų išteklius

Silpnybės

- Programos tikslas ir uždaviniai nėra aiškiai apibrėžti.
- Dėl kai kurių gebėjimų formuluočių aptakumo neaišku, ko siekiama programa ir kaip į(si)vertinti, ar programa tikslus pasiekia.

2.2. Programos sandara

Programos apraše teigiama, kad Programą sudaro 112 politologijos kreditų ir 80 kreditų ekonomikos dalykų, tačiau remiantis dalykais 7 priede, ekonomikos dalykų yra 82 kreditai, - įrašius taikomąją ekonometriją ir neskaičiuojant nesamo nuolatinėse studijose Integraciniai ekonominiai santykiai dalyko bei 106 politologijos dalykų, taigi bendras skaičius – 188. Jei laisvieji menai, baigiamasis darbas ir praktika sudaro 48 kreditus, tai bendra suma – 236. Pagal priedą 6 nuolatinių studijų kreditų skaičius yra 243, o išstestinių – 237. Paprašius patikslinti informaciją, EHU pakoregavo ir suvienodino informaciją 6 ir 7 prieduose bei programos apraše. Po šio taisymo, programos sandara formaliai atitinka teisės aktų reikalavimus: 240 bendras kreditų skaičius, politologijos dalykai sudaro 106 kreditus ir ekonomikos – 86, kreditus, 48 kreditai yra praktika, baigiamasis darbas ir laisvųjų menų dalykai. Tačiau po pakeitimų ir, kaip paaiškino pokalbio su dėstytojais metu ekonominės matematikos dėstytojas, ekonominė matematika įrašytas kaip neprivalomas dalykas. Jei dalykas neprivalomas, jis turėtų būti kaip parengiamasis studijoms ir tinklelyje nerodomas.

Dalykų turinys daugiausiai atitinka studijų rūšį ir pakopą, tačiau kai kurių dalykų turinys ir metodai neleidžia pilnai pasiekti numatomų rezultatų. Pavyzdžiui, kai kurių dalykų studijų rezultatai nedera su dalyko turiniu. Antai *Mikroekonomikos* dalyko tikslas „rengti studentus, kurie galėtų suprasti, kaip veikia ekonominė sistema, analizuoti ir vertinti ekonominę politiką“;

“krišškai vertinti ir analizuoti vidaus ir pasaulio ekonominius procesus, ekonominės politikos priemones“ sudėtinga pasiekti, nes ekonominės sistemos veikla ir ekonominė politika nenagrinėjamos pakankamai mikroekonomikos kurse, kad studentai galėtų vertinti ekonominę politiką. Dėstytojas, dėstantis šį dalyką, argumentavo, kad jis pateikia pavyzdžių apie tarptautinę prekybą ir todėl studentai turėtų pasiekti tokį rezultatą. Tačiau remiantis tik pavyzdžiais analizuoti pasaulinius ekonominius procesus yra neįmanoma mikroekonomikos dalyko rėmuose. Rezultatai turėtų būti konkretesni, nurodantys, kokias ekonomines politikas jie gali vertinti: antimonopolinę politiką ir pan.

Makroekonomikos dalyke nenumatyta nagrinėti infliacijos, kuri yra viena opiausių makro lygio problemų. Aprašuose nėra informacijos, kokia kalba bus dėstomas dalykas (anglų kalba vyksta programa nuolatinių studijų studentams, bet ne iššestinių). Tai svarbu, nes, tarkime, ES ekonomikos ir pinigų politikos dalyke rašoma, kad vienas iš rezultatų yra „Parodyti gebėjimą bendrauti pagrindinėmis ES kalbomis“, tačiau kaip tai pasiekti, jei nežinia, kokia kalba dėstomas dalykas ir kokiomis pagrindinėmis kalbomis ugdyti šį gebėjimą. Taikomosios ekonometrijos, Ekonominis planavimas ir prognozavimas dalykuose nenurodyta, kokia programinė įranga bus naudojama skaičiavimams atlikti, todėl neaišku, kaip studentai galės pasiekti dalyko rezultatus.

Dalykų tarpusavio dermė pagal aprašuose esamus išankstinius reikalavimus nėra užtikrinta, nes dalyką Humanitarinių mokslų įvadas studentai galėtų klausyti ir įsisavinti, išklausę dalyką Kalba ir mąstymas, tačiau jie dėstomi abu tą patį semestrą; dalykai Tarptautinė verslo ekonomika, Ekonominis planavimas ir prognozavimas reikalauja ekonometrijos žinių, tačiau jie dėstomi tuo pačiu metu; ES politika I ir II dalykų temos aprašuose yra identiškos, dalykų Tarptautinė ekonomika ir Tarptautinė verslo ekonomika turiniai persidengia, dubliuoja vienas kitą (dalykas Tarptautinė verslo ekonomika bus dėstomas VI semestru, tačiau jame nenurodoma, kad studentai turi būti išklausę IV semestru dėstomą Tarptautinės ekonomikos dalyką).

Susitikimo metu aprašo rengėjai aiškino, kad Kalba ir Mąstymas dalykas yra dalis dalyko Humanitarinių mokslų įvadas ir dėstomas pradžioje, todėl išankstinis reikalavimas yra įgyvendinamas. Dėl kitų dalykų dermės savianalizės grupė negalėjo atsakyti, kaip sprendžiamas klausimas, kai studentai turi būti išklausę tam tikrą dalyką, kad galėtų mokytis kito dalyko. Atsakyta buvo, kad programą turėjo parengti taip, kad studentai galėtų būti išklausę kursus ir galėtų toliau studijuoti VDU.

Ekonominės matematikos dalykas turi tik 3 kreditus ir yra neprivalomas. Rengėjai aiškino, kad yra studentų, kurie jau mokėsi aukštosiose ir mokėsi aukštąją matematiką ir todėl kursas padarytas neprivalomu (nors iki taisymo priede buvo rašoma, kad jis privalomas). Susitikimo metu matematiką dėstantis dėstytojas paaiškino, kad dalyko turinį derino su mikroekonomikos dėstytoju ir dabar studentai pajėgūs mokytis mikroekonomikos modelius. Tačiau matematikos žinių reikia statistikos, ekonometrijos, kiekybinių metodų kursams, o 3 kreditų neprivalomas kursas negali užtikrinti pakankamo žinių lygio minėtų kursų žinioms įsisavinti.

Tuo tarpu politikos mokslų dalykų blokas yra gerai apgalvotas, išsamus, suteikia būtinus pagrindus ir logiškai išdėstytas semestruose, nors kai kurie dalykai (sprendžiant iš aprašų) galimai dubliuojasi.

Pateiktuose aprašuose yra klaidų, tarkime Viešieji finansai apraše du kartus įrašyta tema Valstybinė finansų sistema, kitur nepateiktas turinys (Kokybiniai metodai, Projektų valdymas, Darbo ekonomika ir ES politika ir kt.), tik vardinamos atskiros temos rezultatų lentelėje, Viešosios politikos procesas, Plėtros politika ir Tarptautinių organizacijų strategijos ir kt. dalykų apraše nenurodytas akademinų valandų paskirstymas; Taikomosios ekonometrijos dalyko apraše nėra išankstinių reikalavimų; pateikti du dalyko Kokybiniai metodai ir Tarptautinės verslo ekonomikos aprašai, kurie nėra identiški. Nepateikti dalykų Politinės ideologijos ir Kiekybiniai metodai aprašai, bet pateikti programoje nesančių dalykų aprašai: Integraciniai ekonominiai santykiai, Šiuolaikinės ideologijos, kai kuriuose aprašuose nenurodyti knygų leidimo metai.

Daugumos dalykų turinys ir metodai dera tarpusavyje ir leidžia pasiekti studijų rezultatus, tačiau Kiekybinių metodų, Taikomosios ekonometrijos, Ekonominio planavimo ir prognozavimo dalykuose numatyti metodai, kai nenurodyta programinė įranga, yra nepasiekiami. Susitikimo metu paaiškėjo, kad minėti kursai mokomi VDU, kur naudojama SPSS programa.

Apibendrinant, programos apimtis yra pakankama rezultatams pasiekti.

Programos aprašas nesuteikia galimybės atsakyti į klausimą ar/ir kaip Programos turinys atitinka naujausius mokslo ir technologijų pasiekimus politikos ir ekonomikos srityse (t.y., mokslo naujoves, o ne naujausius įvykius ar ideologinius debatus, su kuriais Programos studentai, be abejonės, bus supažindinti).

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Stiprybės

- Programos sandara pakankamai suteikia žinių ekonomikos ir politikos mokslų kryptyje;

Silpnybės

- Kai kurių dalykų aprašuose neatsispindi programos dalykų nuoseklumas;
- Persidengia dalykų Tarptautinė ekonomika ir Tarptautinė verslo ekonomika turinys;
- Ne visi pasiekiami dalyko Mikroekonomika, Taikomoji ekonometrija, Kiekybiniai metodai, Ekonominis planavimas ir prognozavimas numatomi rezultatai;
- Matematikos kurso apimtis neužtikrina pakankamo žinių kiekio mokytis ekonometrijos ir kiekybinių metodų.
- Programos aprašas nesuteikia galimybės atsakyti į klausimą ar/ir kaip Programos turinys atitinka naujausius mokslo ir technologijų pasiekimus politikos ir ekonomikos srityse

2.3. Personalas

Skirtingose programos aprašo vietose pateikta informacija apie programos vykdyme dalyvaujančią personalą nesutampa: lyginant Aprašo 3 lentelę (p. 20-22) ir 6 priede pateiktą lentelę neįmanoma tvirtai spręsti, kurie dėstytojai dėsto vieną ar kitą konkretų dalyką. Pavyzdžiui, 3 lentelėje minimas „Geopolitikos“ dalyko dėstytojas pagal 6 priedo informaciją yra vienas iš keturių dalyko „Tarptautiniai santykiai ir valdymas“ dėstytojų, kurių, pagal 3 lentelės duomenis, dėsto tik vienas dėstytojas. 3 lentelėje dėstytojams priskiriamas dėstomų dalykų skaičius nesutampa su 6 priedo informacija, pagal kurią vienam ar kitam dėstytojui priskiriamus dalykus dėsto kiti dėstytojai (pvz., „Pasaulio politikos“ dėstytojai pagal 3 lentelę ir 6 priedą nesutampa). Nesutapimų yra ir daugiau. Bene daugiausiai nesutapimų buvo informacijoje apie pirmaisiais studijų metais dėstomų dalykų dėstytojus. Vis tik tiek remiantis 3 lentelės duomenimis, tiek remiantis 6 priedo duomenimis, išvados apie personalo tinkamumą ir pakankamumą esmingai nesiskiria.

Programos vykdymui numatomas pasitelkti personalas atitinka teisės aktų reikalavimus. Pagal Bendrųjų studijų vykdymo reikalavimų aprašą „ne mažiau kaip 50 procentų pirmosios pakopos universitetinių (...) dalykų apimties turi dėstyti mokslininkai“. Beveik visi vertinamos programos dėstytojai turi daktaro laipsnį. Taip pat atkreiptinas dėmesys, jog dėstytojų, atvykusių dėstyti į Universitetą pagal darbo sutartį, turimi mokslo (meno) daktaro laipsniai turi būti pripažinti pagal Lietuvos Respublikos Mokslo ir studijų įstatyme nurodytas tvarkas.

Dėstytojų skaičius yra pakankamas programos rezultatams pasiekti. Kadangi tai jungtinė programa, programos rengėjai gali pasitelkti kelių universitetų kelių fakultetų resursus – programoje dėsto tiek EHU, tiek VDU tyrėjai.

Programos vykdymui numatytų pasitelkti dėstytojų kvalifikacija yra pakankama studijų rezultatams pasiekti. Daugeliu atvejų studijų dalykai atitinka arba yra glaudžiai susiję su numatyto dėstytojo tyrimų tematika. Tačiau kai kurių studijų dalykų dėstytojų mokslinės veiklos kryptys menkai susijusios su jų dėstomu dalyku („ES politika (1)“, „ES politika (2)“, „Viešosios politikos procesas“, „Įvadas į tarptautinę politinę ekonomiką“). Įvertinant tai, kad tai yra programos tikslų ir turinio požiūriu svarbūs studijų dalykai, rekomenduotina į šių dalykų dėstymą įtraukti dėstytojus, kurių mokslinė veikla būtų tiesiogiai susijusi su dėstomais dalykais.

Dauguma programos dėstytojų turi nemažą pedagoginės veiklos stažą. Pokalbiai su vizito į aukštąją mokyklą susitikimuose dalyvavusiais dėstytojais leidžia teigti, kad dėstytojai kelia aukštus reikalavimus mokymosi procesui bei rezultatams.

Dauguma programos dėstytojų yra aktyvūs tyrėjai, vykdytys mokslinius tyrimus su dėstomais dalykais susijusiose srityse ir skelbiantys jų rezultatus nacionaliniuose bei tarptautiniuose mokslo leidiniuose bei renginiuose, savo kvalifikaciją keliantys stažuotėse užsienio universitetuose, nors EHU dėstytojų paskelbtų tarptautinių publikacijų rodikliai yra kiek žemesni nei VDU. Vizito metu programos rengėjų buvo paprašyta pateikti informaciją apie EHU suplanuotas priemones mokslo veiklos stiprinimo srityje, siekiant įvertinti, ar ir kokių mastu ateinančių kelių metų mokslinės veiklos planai atitinka studijų programos poreikius, t.y. yra orientuoti telkti kvalifikuotą, aktyviai tyrimus rengiamos programos kryptyje vykdančią personalą. Pateiktos informacijos pagrindu galima teikti, kad 2018 metais EHU suplanavo ir pradėjo įgyvendinti priemonių mokslo vadybos srityje paketą, kuris turėtų užtikrinti programos tikslus atitinkančios personalo mokslinės kvalifikacijos tvarumą. Vis tik atkreiptume dėmesį į tai, kad toks rezultatas kaip didesnis mokslinis aktyvumas ir mokslinės veiklos tarptautiškumas negali būti pasiektas, jei EHU dėstytojams tenka neadekvačiai didelis pedagoginis krūvis, kaip rodo vizito metu pateikta informacija ir visose politikos mokslų krypties programose numatytų dėstyti EHU dėstytojų skaičiaus bei krūvio santykis. Taip pat atkreiptinas dėmesys, jog dėstytojų, atvykusių dėstyti į Universitetą pagal darbo sutartį, turimi mokslo (meno) daktaro laipsniai turi būti pripažinti pagal Lietuvos Respublikos Mokslo ir studijų įstatyme nurodytas tvarkas.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Stiprybės

- Jungtinė programa leidžia sutelkti sėkmingam programos vykdymui reikalingą personalą, pasitelkiant dviejų programos vykdyje dalyvaujančių universitetų išteklius;
- Daugumos programos dėstytojų mokslinė kvalifikacija atitinka numatytus dėstyti dalykus, dėstytojai yra ir aktyvūs mokslininkai.
- Vienas iš programą įgyvendinančių universitetų – EHU – yra suplanavęs priemonių, kuriomis būtų palaikomas ir stiprinamas programos poreikius atitinkantis mokslinių tyrimų potencialas, paketą.

Silpnybės

- Kai kurių programos tikslų požiūriu svarbių studijų dalykų dėstytojų mokslinių tyrimų sritys menkai susijusios su numatytais dėstyti dalykais (ES, viešosios politikos, tarptautinės politinės ekonomikos tematika).
- Neaukšti programos dėstytojų tarptautinių publikacijų rodikliai.

2.4. Materialieji ištekliai

EHU materialieji ištekliai atitinka studentų mokymosi poreikius. Numatytos patalpos ir įranga studijoms yra tinkama ir jų pakanka. Programos apraše teigiama, kad Pasaulio politikos ir ekonomikos studentai galės naudotis visomis EHU ir VDU priemonėmis ir mokymosi ištekliais (p. 23). 2018 metų pradžioje EHU persikėlė į renovuotas patalpas Vilniaus senamiestyje (A.Savičiaus g. 17). Visame pastate veikia bevielis ryšys. Universiteto patalpose įrengtos 7 auditorijos mažų grupių paskaitoms ar darbui (iki 15 studentų), 5 auditorijos didesnių grupių paskaitoms (iki 40 studentų), 2 auditorijos skirtos srautinėms paskaitoms ir 2 kompiuterinės klasės (po 15 darbo vietų). Visos auditorijos aprūpintos naujais darbo kompiuteriais, projektoriais ir baldais: stalai, kėdės, rašymo lentos. Įrengtos viešos erdvės, skirtos studentų bei dėstytojų socializacijai, savarankiškam darbui bei poilsiui. Atnaujinti bibliotekos baldai. Pagal programos apraše pateiktą informaciją iš viso universitete įrengta 210 kompiuterinių darbo vietų studentams, dėstytojams, administracijos darbuotojams (p. 26). Universiteto patalpos yra pritaikytos asmenims su negalia – pirmas aukštas prieinamas be laiptų, į kitus aukštus galima patekti liftu, atitinkamo pločio durys, specialios patalpos sanmazguose. Vizito metu pastebėta, jog universitete nėra individualių darbo vietų dėstytojams, tad iškilo klausimas, kur dėstytojai ruošiasi paskaitoms, vykdo mokslinius tyrimus.

EHU numatoma bazė praktikoms yra tinkama. Išanalizavus programos aprašą nerasta jokios informacijos apie siūlomas Lietuvos ir užsienio praktikos atlikimo vietas. Niekur neakcentuojamos tarptautinės „Erasmus+“ praktikos galimybės. Programos apraše teigiama, jog kiekvienas studentas privalo atlikti praktiką ir ją apginti Jungtiniame programos komitete (p. 33). Vizito metu paaiškėjo, kad praktikos vietas studentams padeda susirasti EHU ir VDU. Studentams, kurie nori išvykti pagal „Erasmus+“ mainų programą, atsiveria platus VDU universiteto partnerių tinklas. Studentai dažniausiai renkasi praktikas Lietuvos ir Baltarusijos įmonėse.

EHU metodiniai ištekliai Pasaulio politikos ir ekonomikos studijų programai vykdyti yra tinkami, pakankami ir prieinami. Šios studijų programos studentai turi galimybę naudotis visais EHU ir VDU metodiniais ištekliais. Analizuojant EHU bibliotekos išteklius, būtina pabrėžti, kad EHU bibliotekos patalpos yra nedidelės, turinčios 15 darbo vietų, iš kurių tik 6 su kompiuterine įranga. Universiteto bibliotekoje dirba 3 kvalifikuoti darbuotojai. Biblioteka atidaryta 6 dienas per savaitę. Universiteto studentai bibliotekos ištekliais gali naudotis skaitykloje, kai kuriuos leidinius leidžiama parsinešti namo. Programos apraše (p. 25) yra teigiama, kad EHU ir VDU yra sukaukę svarbią ir pakankamą literatūros bazę, studijų programai įgyvendinti. Tai apima naujausią mokslinę metodinę literatūrą šiomis temomis: politologijos teorijos, socialinių tyrimų metodologija, tarptautiniai santykiai ir tarptautinės organizacijos, ekonomikos teorijos, politinė komunikacija, Europos Sąjungos integracija, posovietinės erdvės ir Vidurio Rytų tyrimai. 2017 metų SKVC vykdytame Pasaulio politikos ir ekonomikos studijų programos vertinime buvo išskirta silpnybė, jog EHU bibliotekoje nedaug literatūros ir kitų metodinių išteklių ekonomikos ir politinės ekonomijos srityje. Šių metų vizito metu paaiškėjo, jog situacija yra tokia pati. Tačiau universiteto darbuotojai pabrėžė, kad visi studijų moduliai, kurie yra susiję su ekonomika yra vykdomi VDU. Tad studentai, studijuodami šiuos modulius, gali laisvai naudotis VDU suteikiamais metodiniais ištekliais (kurių dauguma yra anglų kalba).

VDU materialieji ištekliai šios Programos vykdymui, sprendžiant iš Programos apraše pateikto aprašymo, yra tinkami ir pakankami. EHU materialioji bazė tenkina reikalavimus Programos vykdymui.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Stiprybės

- Atnaujintos EHU patalpos ir įranga studijoms vykdyti.

- Galimybė naudotis visais VDU siūlomais studijų ištekliais.

Silpnybės

- EHU patalpose nėra atskiros dėstytojų darbo erdvės, kurioje jie galėtų ruošti paskaitoms, vykdyti mokslinius tyrimus ir konsultuoti studentus.

2.5. Studijų eiga ir jos vertinimas

EHU ir VDU vykdomos jungtinės bakalauro studijų programos Pasaulio politika ir ekonomika priėmimo į studijas reikalavimai yra aiškūs ir pagrįsti. Lietuvos abiturientų priėmimas vykdomas pagal Bendrojo priėmimo į Lietuvos aukštąsias mokyklas tvarką (LAMA BPO). Stojimo konkursinį balą sudaro istorijos (0,4), matematikos/ informacinių technologijų (0,2) ir geografijos/ antrosios užsienio kalbos/ informacinių technologijų/ matematikos (0,2) svertiniai koeficientai. Šie reikalavimai yra tipiniai politikos mokslų srityje, tačiau ekonomikos mokslų srityje matematikai yra skiriamas didesnis svertinis koeficientas (0,4). Pirmieji studijų metai yra vykdomi EHU patalpose, antraisiais ir trečiaisiais metais studentai išvyksta studijuoti į VDU, o ketvirtaisiais metais grįžta į EHU. Studijų eigą, studentų pažangą ir sėkmę stebi ir vertina jungtinis studijų programos komitetas.

Pasaulio politikos ir ekonomikos bakalauro studijų metodai yra tinkami studijų rezultatams pasiekti. Remiantis programos aprašu (p. 28-33) ir vizito metu išgirsta informacija iš programos autorių paaiškėjo, jog šioje studijų programoje yra taikomi įvairūs tradiciniai (paskaita, seminaras, rašto darbai, pateiktis, savarankiškas darbas, interaktyvios diskusijos) ir novatoriški (komandinis darbas, atvejų analizė, probleminis mokymas, vaidmenų žaidimai, simuliacijos, kviestiniai lektorai bei išvykos) mokymo(si) metodai. Dėstytojai vieningai naudoja virtualią mokymo(si) sistemą „Moodle“, kurioje talpina paskaitų pateiktis, privalomus ir rekomenduojamus skaitinius. Šioje studijų programoje siekiama ugdyti ne tik studentų mokslines žinias ir gebėjimus, bet ir ugdomi studentų specialieji, socialiniai ir asmeniniai gebėjimai, kurie yra ypač reikalingi politikos ir ekonomikos mokslų studentams. Vizito metu pastebėta, jog EHU naudojama virtuali mokymo(si) sistema „Moodle“ yra ypač išpuoselėta bei aktyviai naudojama.

Studentų pasiekimų vertinimo sistema yra aiški, vieša ir tinkama studijų rezultatams įvertinti. Programos apraše teigiama, jog studijų programoje taikoma kaupiamojo balo studijų pasiekimų vertinimo sistema, kuri susideda iš semestro vidurio atsiskaitymo, tarpinių užduočių, savarankiškų darbų bei galutinio egzamino pažymio (p. 34). Egzamino pažymys sudaro ne mažiau kaip 30 proc. galutinio pažymio. Siekiant užtikrinti skaidrumą ir objektyvumą visi baigiamieji egzaminai atliekami raštu, užduotys vienodos visiems studentams. Baigiamųjų darbų vertinimo kriterijai aiškūs. Baigiamasis darbas ginamas Jungtinėje kvalifikacinėje komisijoje.

Abiejuose universitetuose numatytos akademinio nesąžiningumo, diskriminavimo prevencijos, apeliavimo priemonės, kurios iš esmės yra aiškios ir skaidrios bei reglamentuojamos vidiniais dokumentais. Programos apraše yra teigiama, kad VDU ir EHU plagiato procentas gali svyruoti nuo 10 iki 30 proc., tačiau kai sutapimo procentas viršija 25 proc., jis yra nagrinėjamas programų komitete (p. 37). Universitetuose yra tikimasi, kad dėstytojai užtikrins, jog studentai laikytųsi etikos normų. Vizito metu dėstytojai užtikrino, kad kiekvieno modulio „Moodle“ aplinkoje yra įkeliamos akademinės etikos normos, jeigu studentai jų nesilaiko, yra imamasi dokumentuose nurodytų (ar aprašytų) priemonių.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Stiprybės

- Efektyviai išnaudojama virtuali mokymo(si) „Moodle“ aplinka.

- Naudojami įvairūs tradiciniai ir novatoriški studijų metodai.
- Pasiekimų vertinimo sistema aiški ir skaidri.

Silpnybės

Nerasta

2.6. Programos vadyba

Už programos vadybą atsako programos įgyvendinime dalyvaujančių dviejų universitetų akademinų padalinių vadovai bei programos kuratorius, numatyta įsteigti ir jungtinį programos komitetą. Šių programos valdyje dalyvaujančių institucijų tarpusavio atsakomybės pasiskirstymas ir atskaitomybės struktūra nėra aiški. Pavyzdžiui, viena iš Jungtinio komiteto funkcijų yra dėstytojų krūvio planavimas, tačiau neaišku, ar jungtinis komitetas turi pakankamai informacijos apie bendrą parenkamo dėstytojo krūvį (t.y. jo dėstymą kitose programose, mokslinę veiklą ir pan.), kad užtikrintų adekvatų ir proporcingą krūvio paskirstymą. Dėl to nėra aišku, ką vis tik reiškia tokia jungtinio komiteto funkcija ir kaip užtikrinamas jos įgyvendinimas.

Nors yra numatytos už programos įgyvendinimą atsakingos institucijos, jų tarpusavio santykiai nėra atskleisti, konkrečios atsakomybės sritys (pvz., programos kuratoriaus) nėra įvardintos. Nėra pateiktos ir atskaitomybės struktūros, jų nepavyko išsiaiškinti ir vizito metu: ar ir kam atsiskaito atsakingos institucijos už savo veiklą ir tos veiklos rezultatus? Parengtas programos aprašas taip pat kelia abejonių dėl programos vadyboje dalyvaujančių proceso palaikymo institucijų administracinės kompetencijos ir atskaitomybės pakankamumo: pateikta prieštaringa informacija (apie dalykų kreditus, dėstytojus ir pan. – žr. pastabas kitose išvadų dalyse) verčia manyti, kad programos vadyboje dalyvaujančios institucijos nebendradarbiauja tarpusavyje, o proceso kokybės užtikrinimo mechanizmai veikia nepakankamai.

Abu studijų programos įgyvendinime dalyvaujantys universitetai turi sistemingo kokybės užtikrinimo priemonių taikymo patirtį – veikia grįžtamojo ryšio (studentų, dėstytojų) sistemos, yra numatytas reguliarus studijų proceso ir jo rezultatų monitoringas bei savianalizė. Numatomos naudoti vidinio kokybės užtikrinimo priemonės yra tinkamos, nors vertėtų pakartoti ankstesniame vertinime išsakytą rekomendaciją dėl didesnio tiesioginio kontakto su studentais, o taip pat ir dėstytojais, nes nėra aišku, kaip reaguojama į einamąsias problemas, taip pat, ar ir kaip mėginama išsiaiškinti vienokios ar kitokios nuomonės motyvus.

Programos apraše yra pateikta gana fragmentiška informacija apie socialinių dalininkų į(si)traukimą į programos rengimą ir tobulinimą. Pagrindinis dėmesys skirtas įvairioms dėstytojų ir studentų saviorganizacijos formoms. Sprendžiant iš priede pateiktos informacijos, socialiniai partneriai nebuvo įtraukti į programos rengimo grupę. Kita vertus, apie tai, kad socialinius dalininkus siekiama įtraukti į programos vadybos procesus (ir, tikėtina, sėkmingai), liudija tokie faktai: (1) viena iš jungtinio komiteto funkcijų yra „studentų ir kitų suinteresuotų dalyvių įtraukimas“; (2) jungtiniame komitete dalyvautų 2 studentų atstovai ir vienas socialinis partneris, t.y. partnerių įtraukimas yra formalizuotas; (3) ekspertų vizito į EHU metu vykusiame susitikime dalyvavę socialiniai partneriai patvirtino esą informuoti apie EHU vykdomas programas, jų tikslus ir rezultatus ir įtraukiami į studijų programų tobulinimą.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Stiprybės

- Yra numatytos institucijos, atsakingos už programos įgyvendinimą ir kokybės priežiūrą;
- Programą vykdančios institucijos sistemingai taiko tinkamas grįžtamojo ryšio ir vidinio kokybės užtikrinimo priemones;

Silpnybės

- Programos vadyboje dalyvaujančių institucijų tarpusavio bendradarbiavimo santykiai ir atskaitomybė nėra aiškiai apibrėžti ir numatyti;
- Nepakankami administraciniai studijų procesą aptarnaujančių padalinių gebėjimai.
- Nors numatyta, kad į programos kokybės vadybą bus įtraukti socialiniai dalininkai, programos rengime jie nedalyvavo, programos rengimo grupę sudarė tik universitetų atstovai.

III. REKOMENDACIJOS

3.1. Aiškiai apibrėžti programos tikslus ir uždavinius bei gebėjimus, taip užtikrinant, kad programos vykdytojai suvokia, į kokius tikslus orientuoti savo veiklas ir kaip įsivertinti jų pasiektumo lygį.

3.2. Dalykų aprašuose tiksliai atspindėti dalykų išdėstymo studijų semestruose logiką, pateikiant adekvačius pasirengimo reikalavimus studijuojantiems (kokius dalykus jie turėtų būti išklause, kad galėtų dalyką studijuoti).

3.3. Ieškoti galimybių į programą pritraukti dėstytojus, kurių tyrimų sritys būtų glaudžiau susijusios su programos pagrindus teikiančiais dalykais (Europos Sąjungos studijų, viešosios politikos studijų, tarptautinės politinės ekonomikos studijų).

3.4. Aiškiai apibrėžti programos vadyboje dalyvaujančių institucijų tarpusavio santykius ir atskaitomybės taisykles.

3.5. Ieškoti galimybių sukurti darbo erdvę dėstytojams, kurioje jie galėtų ruošti paskaitoms, vykdyti mokslinius tyrimus ir konsultuoti studentus

....3.6. Į programos kokybės vadybą aktyviau įtraukti socialinius dalininkus

IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS

Europos humanitarinio universiteto ketinama vykdyti studijų programa *Pasaulio politika ir ekonomika* vertinama teigiamai.

Eil. Nr.	Vertinimo sritis	Srities įvertinimas, balai
1	Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai	2
2	Programos sandara	2
3	Personalas	3
4	Materialieji ištekliai	3
5	Studijų eiga ir jos vertinimas	4
6	Programos vadyba	2
	Iš viso:	16

- 1- Nepatenkinamai (yra esminių trūkumų, kuriuos būtina pašalinti)
- 2- Patenkinamai (tenkina minimalius reikalavimus, reikia tobulinti)
- 3- Gerai (sistemiškai plėtojama sritis, turi savitų bruožų)
- 4- Labai gerai (sritis yra išskirtinė)

Grupės vadovas: Doc. dr. Inga Vinogradnaitė

Grupės nariai: Doc. dr. Aušrytė Rastėnienė

Prof. dr. Irmėna Matonytė

Brigita Miseliūnaitė (studentų atstovė)